

Pf.IV.20.435/2017/3.

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szabó István ügyvéd (FÉL CÍME.) által képviselt FELPERES NEVE (FELPERES CÍME.) felperesnek -, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium (FÉL CÍME., ügyintéző: dr. Vincze Csaba jogtanácsos) által képviselt ALPERES NEVE alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2016. szeptember 28-án meghozott 10.P.21.017/2016/5. számú ítélete ellen a felperes részéről 6. sorszámon előterjesztett fellebbezés alapján indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy térítsen meg az államnak - a lakóhelye szerinti adó- és vámigazgatóság felhívásában megjelölt módon és számlára - 345 280 (Háromszáznegyvenötezer-kettőszáznyolcvan) Ft feljegyzett fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes a jogi képviselője útján előterjesztett keresetében 3 000 000 Ft nem vagyoni, valamint 1 316 000 Ft vagyoni kártérítés és késedelmi kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni az ellene 2011. évben indult büntetőeljárás során eljáró Hajdú-Bihar Megyei Rendőr-főkapitányság, a Debreceni Városi Ügyészség, valamint a Debreceni Városi Bíróság által elkövetett jogsértésekre és nyilvánvalóan téves jogértelmezésekre hivatkozással.

A keresete jogszabályi alapjaként „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:548. §-át jelölte meg.

Az alperes az ellenkérelmében elsődlegesen a per megszüntetését kérte arra hivatkozással, hogy a felperes tévesen jelölte meg alperesként a ALPERES NEVEt, mivel a közigazgatási jogkörben okozott kárért a közhatalmat gyakorló jogi személy tartozik felelősséggel, amennyiben pedig a közhatalmi jogkör gyakorlója nem jogi személy, a kárért az a jogi személyiséggel rendelkező közigazgatási szerv tartozik felelősséggel, amelynek keretében az eljáró közigazgatási szerv működik.

Emellett az alperes érdemben is vitatta a felperes keresetének mind a jogalapját, mind az összecszerúságát, és erre hivatkozással - másodlagosan - a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a 2016. szeptember 28. napján meghozott .../5. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és a felperest arra kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 200 000 Ft perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak - külön felhívásra - 259 000 Ft eljárási illetéket.

Az ítélete indokolásában mindenekelőtt megállapította, hogy mivel a felperessel szemben indult büntetőeljárás még „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) „hatálya alatt zajlott le”, a kereset elbírálása során - figyelemmel „A Polgári Törvénykönyvről” szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről”

szóló 2013. évi CLXXVII. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 54. §-ában foglaltakra - még a régi Ptk. rendelkezéseit kellett alkalmazni.

A régi Ptk. 349. §-a pedig a közigazgatási jogkörben okozott károk megtérítése iránti perekre vonatkozóan még nem tartalmazott konkrét rendelkezést arra vonatkozóan, hogy kik lehetnek az ilyen típusú perek alperesei, illetve hogy ilyen típusú igény esetén a keresetet mely szervek ellen kell a felperesnek benyújtania.

Ennek hiányában pedig az adott esetben „A polgári perrendtartásról” szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 130. §-ának (1) bekezdése g) pontjának, illetve a Pp. 157. §-a a) pontjának alkalmazására nem kerülhetett sor és a bíróságnak a kereset érdemi elbírálása során kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felperes a kártérítési igényét a megfelelő alperessel szemben terjesztette-e elő.

Ennek eredményeként pedig az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperes az ellene folyamatban volt büntetőeljárás során elkövetett jogsértésekre alapított kártérítési keresete alpereseként tévesen jelölte meg a ALPERES NEVEt, mivel a bírói vagy ügyészi jogkörben okozott esetleges károkért a közhatalmat gyakorló konkrét jogi személy tartozik felelősséggel, az államnak azonban ilyen esetben közvetlen felelőssége nincs.

Amennyiben tehát a felperesnek a vele szemben folyamatban volt büntetőeljárás során eljáró ügyészi vagy bírósági szervek kárt okoztak, úgy annak megtérítése érdekében a felperes e szervezetek megfelelő - jogképességgel rendelkező - szervezeti egységei ellen indíthat pert, közvetlenül a ALPERES NEVEmal szemben azonban nem.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak a keresetében foglaltak szerinti megváltoztatását, másodlagosan pedig annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra a jogi álláspontra, hogy a pert nem megfelelő alperessel szemben indította.

Előadta, hogy „amennyiben el is fogadnánk” az elsőfokú bíróságnak azt a jogi érvelését, hogy az állam közvetlen felelőssége „államigazgatási aktus híján” nem állapítható meg, úgy az elsőfokú bíróságnak ez a hivatkozása a büntetőeljárás során lefoglalt, majd - véleménye szerint tévesen - a vevői részére kifizetett 816 000 Ft készpénzre semmiféleképpen nem fogadható el, hiszen ezen összeg kifizetésére „határozottan államigazgatási jogkörben került sor”. Ezért - véleménye szerint - legalább a megjelölt összeg erejéig a bíróságnak a bizonyítási eljárást le kellett volna folytatnia.

A másodlagos fellebbezési kérelme indokaként pedig előadta, hogy az elsőfokú bíróság már a keresetlevél beérkezésekor birtokában volt mindazoknak az információknak, amelyek alapján a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének g) pontját alkalmazva, a keresetlevele idézés kibocsátása nélküli elutasításáról vagy hiánypótlási felhívás kiadásáról határozhatott volna.

Véleménye szerint ezen lehetőségek elmulasztásával az elsőfokú bíróság eljárási hibát követett el, amelynek következtében a meghozott ítélete a másodfokú felülbírálatra nem alkalmas.

Az alperes a fellebbezésben előadottakra nem nyilatkozott.

Az ítéletábrának a Pp. 256/A. §-ának (3) bekezdése szerinti felhívására a felek egyike sem kérte az ügyben tárgyalás tartását, ezért az ítéletábra a Pp. 256/A. §-ának (4) bekezdése alapján - utalva a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontjára - a fellebbezést tárgyalás tartása nélkül bírálta el.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az ítéletábra megállapítása szerint az elsőfokú bíróság a felperes keresetének megalapozott elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, azt helyesen állapította meg, az így megállapított tényállásból pedig helytálló jogi következtetések levonását követően, érdemben helyes döntést hozott.

A felperes fellebbezésében előadottak pedig az elsőfokú bíróság részéről eljárási szabálysértés nélkül meghozott, kellően megindokolt, jogszerű döntés megváltoztatására vagy hatályon kívül helyezésére nem voltak alkalmasak.

Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, annak helyes indokaira utalással helybenhagyta, figyelemmel a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésében írtakra is.

Csupán a fellebbezésben előadottakra tekintettel mutat rá az ítéletábra a következőkre:

A Ptké. 54. §-a szerint a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre, valamint a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit a hatályba lépését követően tanúsított károkozó magatartás - ideértve a mulasztást is - esetén kell alkalmazni. A Ptk. hatályba lépése előtt megkezdődött, folyamatosan tanúsított károkozó magatartásra akkor is a Ptk. hatályba lépése előtt hatályos jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a károkozó magatartás befejezése, illetve a károk bekövetkezése a Ptk. hatályba lépése utáni időpontra esik.

A Ptké. megjelölt rendelkezése alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes keresetének elbírálása során még a régi Ptk. rendelkezéseit kellett alkalmaznia.

A régi Ptk. pedig - ellentétben a Ptk. 6:548. §-ának (2) bekezdésében, valamint a 6:549. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal - még nem tartalmazott tételes rendelkezést arra vonatkozóan, hogy a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igényt kivel szemben kell érvényesíteni.

Erre tekintettel pedig téves a felperesnek az a hivatkozása, hogy az alperes helytelen megjelölésére tekintettel az elsőfokú bíróságnak őt hiánypótlásra fel kellett volna hívnia, és annak nem teljesítése esetén a keresetlevelet a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján már idézés kibocsátása nélkül el kellett volna utasítania.

A Pp. 130. §-a (1) bekezdésének g) pontja szerint a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja, ha megállapítható, hogy a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja, vagy a per csak a jogszabályban meghatározott személy ellen indítható, illetve a meghatározott személyek perben állása kötelező és a felperes e személyt (személyeket) - felhívás ellenére - nem vonta perbe, továbbá - ha jogszabály másként nem rendelkezik - a munkáltató helytállási kötelezettsége körébe tartozó személyhez fűződő jogot sértő tevékenység és egyéb károkozás miatt a pert a munkavállaló ellen indították.

A Pp.-nek ez a rendelkezése tehát - ahogyan erre az elsőfokú bíróság is helyesen hivatkozott - kizárólag azokra az esetekre vonatkozik, amikor a jogszabály konkrétan és kifejezetten megjelöli, hogy ki jogosult az adott per megindítására, illetve hogy ki ellen kell azt megindítani. Annak következtében pedig, hogy a felperes keresetének elbírálása során alkalmazandó régi Ptk. 349. §-a az alperes személyére vonatkozó tételes jogszabályi rendelkezést még nem tartalmazott, az elsőfokú bíróságnak a kereset érdemi elbírálása során kellett állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a felperes a kártérítési igényét megfelelő alperes ellen érvényesítette-e.

A kereset érdemi elbírálása során pedig az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen állapította meg, hogy a régi Ptk. 349. §-ának alkalmazása szempontjából államigazgatási jogkörben okozott kárnak csak a közhatalom gyakorlása során kifejtett szervező-intézkedő tevékenységgel, illetve annak elmulasztásával okozott kárt lehet tekinteni, amely szervező-intézkedő tevékenységét az állam az önálló jogi személyiségű és önálló felelősségű szervein keresztül fejt ki, ezért az e tevékenység során okozott esetleges kárért a közhatalmat gyakorló konkrét állami szervezet - és nem az állam - tartozik felelősséggel.

Alaptalanul hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra is, hogy az elsőfokú bíróságnak „legalább” a büntetőeljárás során lefoglalt - állítása szerint tévesen kifizetett - összegek erejéig vizsgálnia kellett volna az állammal szemben előterjesztett keresete megalapozottságát.

A kárigény alapjául szolgáló közhatalmi jellegű tevékenységet ugyanis ebben az esetben sem közvetlenül az állam, hanem annak egy szervezete (SZERVEZET NEVE) fejtette ki, ezért az abból származó kárigény is e szervezettel szemben érvényesíthető, közvetlenül az állammal szemben azonban nem.

A fellebbezés eredménytelen maradt. Ezért a felperes a jogi képviselője ügyvédi munkadíjából eredő saját másodfokú perköltségét a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján maga köteles viselni.

Az alperesnek a másodfokú eljárásban (igazolt) költsége nem merült fel, ezért annak viseléséről az ítéletábrának nem kellett határoznia.

A jelen eljárásban a feleket „Az illetékekről” szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján tárgyi illetékfeljegyzési jog illette meg, amelyre tekintettel a felperes a fellebbezésén jogorvoslati illetéket nem rótt le. A feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket azonban a felperes az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján irányadó „A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban” című 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése, valamint a 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni.

Debrecen, 2017. december 5.

Dr. Drexlerné dr. Karcub Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Szűcs Lajos s.k. előadó bíró,
Dr. Dzsula Marianna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -